

248.
v. 3.

XI. II° = Q.

4
(car. 54. 55)

14

SOLENNITER AC PVBLICE
LVDOS
FESTO SECVLARI
ALTERO
TRIVMPHALES
ACADEMIAE AD SALAM
IENENSI
AD VISVRGIM RINTELIENSIS
IV. NONAR. FEBRVARII
CIO CCLVIII.
GRATVLATVR
INTERPRETE
IOHANNE NICOLAO FVNCCIO
MARBVRGensi.

RINTELI
STANNO Ioh. GODOFR. ENAX ACADEMIAE A TYPIS.

15

* * *

arte irato iam diu nimis per misere afflictam et contremiscentem Germaniam, tantum non vniuersam, grassante, et usque ad perniciem saeuiente, tanta Saxoniae Sereniss. Ducum atque Principum, Thuringiae Landgrauiorum, constanti ac indefesso pacis studio, pie-
tas, sapientia, virtus, et erga mansue-
tiores Musas liberalitas est: ut hilares ac laetae, ad Salam iu-
cundissima sede, inter ipsos circum se formidabiles armorum strepitus, institutis triumphalibus ludis, continuum seruare suum paeanam, dulcissimumque melos concinere audiantur.
Ducentis hodie vna serie annis feliciter superatis, quod ex tabula templi nostri valuis affixa legistis, Auditores O. O. H. in Thuringia ad Salam fluvium florentissima Ienensis Academia, quam solennissime secundo sacra celebrat secularia, festumque primum supra ducentesimum agit candidissimum natalem. Hunc illi omnes, quotquot bene cupiunt bonis, ex animo gratulantur: et nos in primis, qui arctissimo cum illa, vel propter eadem studia, eandemque religionem, fraterni amoris ac necessitudinis vinculo sumus coniuncti, semper, atque nunc praesertim, in partem gaudiorum venire oportet. Ad hoc Ienenses ipsi per literas nos quam amicissime inuitarunt, atque felicitatis eiusdem ac deliciarum coram suarum esse participes iusserunt. Quoniam vero locorum magno interculo diiuncti, nec praesentes, itineris atque temporis difficultate prohibiti, communem fautoribus nostris ex eadem illorum fortuna perceptam voluptatem coram testari non possumus: eum in finem quam lubentissime hac panegyri conuenimus omnes, ut eundem Ienensibus, ac nobismetipsis,

A 2

festum

IV.

festum agamus diem, quo diuinitus et auspicato illis academia,
 cum omnibus priuilegiis et immunitatibus, ante hos annos
 ducentos concessa, magnoque orbis literati ornamento cle-
 mentissime adhuc, pristino multumque tot annis aucto virtu-
 tis et omnigenae eruditionis flore, conseruata: vt optimo et
 sapientissimo Numini pro beneficiis innumerabilibus gratum
 animum significemus: vt Principum academiae liberalium
 fundatorum atque conseruatorum piam recolamus memo-
 riam: vt Musis Ienensibus felicitatem gratulemur praesentem,
 atque in futurum per secula plurima, ex ipsorum votis;
 laeta faustaque omnia apprecepemur. Paucis ergo, hac fre-
 quenti virum eruditissimorum concione, ac solenniter insti-
 tutis secularibus encaeniis, breuissime quidem, absque vulgari
 elegantiarum affectatione, perennem academiarum omnium,
 vt Ienensis adeo commendatae, felicitatem floremque iucun-
 dissum ab vno timore Domini dependere, demonstrabo:
 spe certa fretus, fore, vt tam polito ac sapienti auditorio veritas
 orationis pietasque dicentis multo magis, quam omnia verbo-
 rum inanum lenocinia placeant.

Verissimum illud a pueritia didicimus, timor Domini est
 initium sapientiae: prorsus enim nihil is merito sapientibus
 sapere videtur, qui sibi non sapit, omniq[ue] simulata sapientia;
 sine timore ac reverentia Domini, a quo salus vitaque depen-
 det vnice nostra, vitiis sceleribusque ad summam turpitudi-
 nem cumulatus, in exitium ruit. In Deo fons omnis est sa-
 pientiae, cuius in pios ac summo Numini deuotos particulae
 tantum quaedam, ad originem eos suam trahentes, redundant:
 vt non sit mortale, quod optant, eiusque semet totos infinitas
 gratiae, ad summi boni perfectissimam usuram, commendent,
 ab cuius sapienti ac immutabili arbitrio sumus, quicquid su-
 mus, et habemus, quicquid habemus: vt vnice illi T. O. M.
 Deo

V.

Deo accepta referamus omnia. Ne homo quidem, ad vitam meliorem natus, nedum sapientiae studiosus, vel instinctu naturali, vsquam, vt votorum fiat compos, sine timore Domini certoque cultu diuino esse potest. Scholae vero, quae, vt omnibus facillime patet, ab orbe condito, vbiique locorum, ad formandam iuuentutem, fuerunt necessariae, vnum timorem cultumque domini scopum, vnum solidioris doctrinae fundamentum habuerunt. Quanto magis academie, consulto tandem, post indignam nomine humano barbariem profligatam, vt sancti Spiritus ad veritatem et sapientiam officinae, Musarum i.e. bonarum artium et scientiarum omnium, vel vniuersalis studii adaptatae sedes, sacra et iucundissima pietatis ac virtutum omnium emporia, illustria virum excellentissimum, atque adeo felicitatis publicae prytanea essent, auctoritate publica et insigni liberalitate Principum optimorum, in plurimis Europae regionibus fundatae, vno timore Domini, cultuque diuino prorsus intemerato, nisi debent. Numinis ipsius aeterni gratiae plena verissimaque vox est: qui me honorat, honos illi quoque attribuendus erit: qui vero me spernit, meaque reiicit praecepta, spretus semper et abiectus esto. a) Sic sane mortalium quique omnibus in locis, quam maxime vero in academiis, vt earum publica stabiiliatur salus atque felicitas, et imperantes, et parentes, aequa vel in primis docentes, ac discentes, vnum sapientiae, profectuum, atque fortunarum, in timore domini, siue haud infuscata pietate, et constanti virtutum omnium exercitio, fundamentum ponant, necesse est. Si qui, sine timore domini, voluptatibus affectibusque suis indulgent, et maxima cum eloquentia studium sapientiae, vt nimis vulgare diebus nostris philosophiae nomen est, omnemque vel admirandam eruditio nem praeferunt,

a) 1 Samuel. II, 30.

ferunt, ac velut fidera in orbe suo magnitudinis primæ suspiciuntur: mea quidem sententia, prorsus nihil sapiunt, nec prima doctrinae solidioris elementa didicerunt: vt academicorum vel eruditorum ne nomina quidem mereri videantur. Artes enim, vt profanus ipse pridem cecinit poeta, fideliter didicisse, emollit mores, nec finit esse feros. Imo sanctioris literaturae et eruditionis solidiae, seu verae, fons, initium, subsidium, et finis est timor Domini: vt qui viri docti esse, quam audire, malunt, aeterno ac benefico Numini, cuius singulari gratia sunt, subsistunt, et rerum humanarum aerumnis quibusque conseruantur, deuoti, omnibus actionibus suis gloriam diuinam, et hominum pro viribus quorumque commoda quovis modo promouere studeant. Alioqui sunt nihil, ac ignominiosum terrae onus, ad summum ipsorum dedecus et irreparabile damnum, habentur. Ne quid de aliis ordinibus dicam, (pietas enim virtutum omnium regina procul dubio in omnibus esse debet) haud immerito a maioribus nostris, timore Domini non minus, quam eruditione, inclusit ac illustribus viris, academici, quodam peculiari honoris laudisque titulo, doctores et magistri sunt appellati, qui alias erudiant formentque ad bene ac beate viuendum. Quomodo non ipsi essent pii, qui, ad pietatem excitandam et fouendam, sunt aliis praefecti, vt vitia corrigantur et emendentur? Quomodo non essent pii, qui non, nisi bene praeparati ac domestica disciplina recte imbuti, studiorum gratia semet conferunt ad mansuetiores Musas; neque, nisi bene docti vita que honesta conspicui, tandem in doctorum ordinem admittuntur? Quomodo non pii essent, qui in primis et ante omnia semetipos cognoscere et vincere didicerunt, quoties malos sentiunt excitari affectus, et inopinatam sibi mortem singulis fere momentis, aliaque vix superanda pericula imminere vident?

VII.

dent? Vel quomodo academia, membris quibusque suis, quae
 lectissima et nobilissima esse debent, sine pietate, ut radix et
 fundamentum est vnicum eruditionis, sapientiae, et omnigenae
 felicitatis, subsistere potest? Ipsi etiam a vera veri Dei
 cognitione alieni quam constantissime affirmarunt, ac in-
 genue profiteri non dubitarunt, vitam hanc nostram sola re-
 ligione ac pietate constare, legum in illa maximum esse pre-
 sidium, constans ac firmum disciplinae propugnaculum, sta-
 bile rerum publicarum fundamentum, constans et arctissimum
 amicitiae et amoris mutui vinculum, arcem concordiae
 tutissimam, infallibilem bonorum omnium fontem, Quanto
 magis nos, meliori disciplina et vera Dei rerumque diuina-
 rum cognitione imbuti, qui nomen a teneris Christo feruatori
 nostro sanctissimo religiose dedimus, in id debemus incum-
 bere, ut Deo dicatis academiis, ceu pietatis omniumque vir-
 tutum emporiis adapertis, quam maxime illibatus Dei timor
 cum optimo scientiarum flore conseruetur, studioque insigni
 ad longam posteritatem propagari queat. Sic sane continuo
 veroque cum gudio semper habere poterimus dies festos, si
 Deum amplectimur timore et amore filiali, nostrasque at-
 tollimus portas, ut gloriae rex, peccatis non obstantibus no-
 stris, intrare possit. Timor Domini, pietas et religio ad Salam
 in Thuringia Ienensem academiam ducentos ante annos, ad
 immortalem Numinis aeterni gloriam, multaque regionis
 totius commoda et publicam felicitatem, fundauit, atque in
 hunc usque diem candidissimum eius primum supra ducentos
 natalem, quod animis deuotis gratisque agnoscimus, floren-
 tissimam conseruauit. Posteaquam in Saxonie, nimis ingra-
 uescente malitia et vulgari superstitione, diu satis ac miserrime
 afflictam Christi ecclesiam, cum sanior et mascula B. Lutheri
 doctrina, tum ipsius Saxonie electoris FRIDERICI sapientis
 et

VIII.

et optimi principis magna prouidentia, coeperunt vindicare,
multisque ab erroribus repurgare: diuinitus illustrata, ac
meliorum in locum reposta sunt omnia: sapiens autem elector,
cum anno CICERO XXV. e vita decederet, eam laudem meritus
est, vt princeps pietate et prudentia praestantissimus, iustitia
et animi magnitudine nulli secundus, sapientiae domicilium,
confiliorum thesaurus, legum defensor, controvrsiarum fi-
nis, imperii Romani columen, patriae munimentum, morum
speculum, decus principum, disciplina ducum, et ipsius quod
nomen significat etiam, vehemens pacis amator, ecclesiarum
et scholarum nutritius optimus appellaretur: quae simul o-
mnia timor Domini, cum illa non vulgari principis sapientia
coniunctus, ostendit. Frater eius atque in imperio successor,
IOHANNES Constans, cuius symbolum hoc vulgo notissi-
mum fuit, V. D. M. I. AE. insignem habuit academie Witte-
bergensis curam, eamque, vt contagii, pestis tempore, satis
quidem praesenti eriperet periculo, et sartam tectam seruaret,
anno CICERO XXVII. Ienam transtulit, ac ibi, velut Musis iu-
cundiori loco, non sine subsecuturae felicitatis omne, ali-
quantisper commorari iussit. Defunctum laudabilem hunc
principem anno CICERO XXXII. non minor patre filius excepit,
IOHANNES FRIDERICVS I. Magnanimus et liberalis Ie-
nensis academie fundator, quamvis inaugurationem eius,
immatura morte praeuentus, ipse videre ac ordinare non
potuit. Saluberrima fuerunt optimi Principis instituta, qui-
bus quam maxime Dei gloriam, et subiectorum salutem, ho-
stium praepotentum machinationibus et insidiis impeditam,
vigilantissime ac prudenter curare, ipsamque veritatem et
cultus diuini regulam sanctissimam vitae ac fortunarum ia-
cura redimere maluit, quam ferre diutius inueteratam super-
stitionem, hominumque religiosorum saevitiam, quae mirifice
adhuc

IX.

adhuc tranquillitatem publicam et animarum libertatem inter-
turbarunt: ut difficilis a timore Domini, quam sidera cum
sole ab suo cursu retineri potuerit. Sic sane pro aris focisque
non patriae solum, sed totius Germaniae, pugnans, Smalcaldico
bello, cum exercitui fortis imperator praeesset, captus in pro-
lio ad Muhlbergam anno c*1547*. a. d. xviii. Kal. Maii a
Caesareis, non solum in custodia per integrum lustrum deten-
tus, verum etiam electorali dignitate, quae ad MAVRITIVM,
ex Albertinis Saxonie ducem, transferebatur, cum aliquot, illi
adhaerentibus, terris priuatus est. Etiam in captiuitate, maxi-
ma constantia, religionem et euangelicam veritatem defendit,
a CAROLO V. imperatore protestantibus oblatam creden-
dorum formulam, quam Interim vocant, recipere noluit,
suamque ut saluberrimam doctrinam haberent sartam tectam,
cum Wittebergenensis academia ipsi esset erupta, aliam, qua do-
centes discentesque veritate simulac pietate confirmarentur,
ferio meditatus est: et iam tum a.d. xiv. Kal. April. c*1548*,
Ienae, propter amoenitatem loci et salubritatem aeris, primo
quidem gymnasium academicum per filios serenissimos eri-
gendum curauit: qui perquam solicite, parentis mandato, ce-
leberrimos conuocarunt omnium ordinum doctores, ut ipso-
rum a consiliis essent, qua ratione et optime, et facilime, voti
fieri compotes, constansque veritatis et religionis asylum,
omnium vero scientiarum et elegantiorum literarum adaper-
tum emporium habere possent. Inprimis hoc datum negoti
Gregorio Pontano cancellario, et Nicolao Amsdorffio theo-
logo, ut gymnasii sapienter et auspicio instituendi curam
haberent, atque id agerent sedulo, ne quid detrimenti capiat
res ecclesiae et scholae publica, sed feliciter, ex sententia et
mandato principis optimi, iam captiui, omnia instituantur.
Cum anno c*1543*. IOHANNES FRIDERICVS, Saxoniae

B

dux

dux et elector magnanimus, custodia tandem liberatus esset, remque in patria domesticam et publicam ordinasset: vt florentem quam maxime recens instituti Ienensis gymnasii statum cognouit, anno proxime sequente, Bruxellis a CAROLO V. imperatore plenissima pro eo priuilegia petiuit, vt academia esset, ac reliquas omnes in Germania et vbiique nobilissimas auctoritate ac iuribus aequipararet. Antequam vero ea impetrasset, rebus plurimis pace et bello praeclare gestis, atque filiis successoribus suis procuranda Ienensi academia sigillatim commendata, v. Non. Martii 1514. placide obdormiuit, atque sequens epitaphium meruit: IOHANNES FRIDERICVS, Dei gratia electus martyr Iesu Christi, dux afflictorum, princeps confessorum fidei, comes veritatis, signifer sanctae crucis, exemplum patientiae et constantiae, heres vitae aeternae, dormiens in Christo migravit ex hac miserrima vita in coelestem patriam, Vinariae mense Martio anno 1514. aetatis LI. Testamenti tabulis, in arce Grimmensteina, sabbato post D. Nicolai, 1513. confessis, magnanimus atque Deo devotus heros etiam canerat inter alia, vt filii priuilegia academica vrgerent, ac impetrata in gymnasium Ienense, cuius primordia vidit auspiciatissima esse, confessim atque feliciter introducerent. Medius dux IOH. GUILIELMVS, eodem anno, cum ordinis primi aliquot consiliariis, Bruxellas in Brabantiam se contulit, ac priuilegia vt nancisceretur, pro Ienensibus Musis, apud CAROLVM V. imperatorem, quam subiectissime intercessit: quae illi denegata quidem non fuerunt, dilata vero longius, quam par est, vt infecta re discederet. Nullis tamen sumtibus parcere voluit, eandemque ob caussam ad FERDINANDVM, Romanorum regem, Pragam anno 1517. profectus est, quem, religionis atque literarum amantissimum principem, cum, petitionem repetens suam, convenis-

venisset, voti statim factus est compos, et amplissima pro Ienensibus a Caesare priuilegia academica reportauit. Tres autem filii ditionibus tribus, IOH. FRIDERICVS II. Gothano, IOHANNES GVILIELMVS Vinariensi, et IOH. FRIDERICVS III. Ienensi ducatu, pie defuncto ac beato parenti successerunt. Quamprimum hi Caesarea ad condendam auspicato nouam academiam priuilegia tandem a FERDINANDO I. imperatore acceperunt, Ienae vnanimes conuererunt, eamque academiam, populi magno concursu, lectis eo pertinentibus priuilegiis, ac traditis cum insignibus electo academiae primo rectori, Iohanni Schroetero, Vinariensi, medicinae doctori et comiti palatino Caesareo, iv. Non. Febr. CICIO LVIII. splendida panegyri magna pompa, quam solemnis inaugurarunt, ac celeberrimos omnium ordinum professores constituerunt. Memorandum hic monumentum, quod sub dio est, templi academici, turri collaterali, qua in theologorum maius auditorium, et medicinae doctorum remotius ascenditur, affixum: quod primo intuitu Serenissimorum Saxoniae Ducum, Thuringiae Landgrauiorum etc. arma et insignia gentilitia in eminentiori loco affabre insculpta, inferiori loco aureis literis versus ostendit:

Cum distracta suo bellisque obnoxia fato,

Abducendum gémaret Saxonis ora ducem;

Templaque lugerent, plantariaque addita templis,

Ingeniis tradunt quae bona vera scholae:

Ille, favens studiis et bonis artibus, absens

Hic dedit Aoniis otia grata choris.

Ornarunt decus hoc soboles generosa parentis,

Tres fratres, armis et pietate graues,

Christe tui coetus custos, et maxime vindex,

Da pacem, studiis ut celebrere bonis.

Biblio.

XII.

Bibliothecam quoque liberalis et indulgentissimus Princeps IOH. FRIDERICVS I. quam multis sumtibus in Wittebergensi academia instructissimam habuit; obsidione soluta, veniaque a victore impetrata, extractam, transportari Lenam ac nouae academie singulari ornamento esse iussit. Bibliothecarius illi quidem omnium primo, quantum constat, M. Georgius Rosarius praefectus est: cuius et sequentium industria, principum vero magnis impensis, mox etiam mirum in modum aucta fuit. Doctores academiam hanc ab initio in hunc usque diem semper omnium ordinum longe celeberrimi, et excellentissimi ornarunt; principes ac literarum fautores magis in dies ditarunt, atque beneficiis omnibus cumularunt; studiosae vero iuuentutis tanta frequentavit copia, ut millesimos plerumque habuerint academicos, quorum alibi vix centenos numerare potuerunt. Sic sane Academia illa, Germaniae corona, et una omnium florentissima bonarum artium officina, diuinitus instituta, originem suam agnoscit incomparabilem esse principis optimi pietatem: cuius initium, successus, atque mirifica in hunc usque diem, illius candidissimum natalem, conseruatio, verissima laus et gloria maximam partem a timore Domini dependet, qui terras scholasque solum fortunare ac nobilitare solet. Vulgus parabilem vietus rationem in causa esse contendit, b) quae in aliis locis etiam cum egregia virum eruditissimorum fama non est contemnenda, nec usquam sibi tantum studiosae iuuentutis confluxum promittere potest. Sua tamen etiam saepius debuit experiri fata, quae pluribus recensere, huius loci non est. Vnum alterumque, ut nihil priorsus, in rerum hac perpetua vicissitudine, ex omni parte beatum esse appareat, simulatque tutissimum in timore Domini periclitantibus asylum patere demonstretur,

vos

b) Vid. P. BERTII comment. rerum German. I. 3. p. 169.

XIII.

vos autem, Honoratissimi Auditores, nostris aliorum calamitas quoque communes aut simillimas fuisse, intelligatis, in medium proferam. Iure iurando professores obligantur omnes, ne quid contra religionem moliantur, et legibus vel statutis academicis semet accommodare sanctissime studeant: ut salutem publicam promouere pro viribus, atque concreditam sibi studiosam iuuentutem erudire diligenter et perquam sollicite instituant: ut concordiam sine inuidia, calumniis, et aemulatione foueant: ut omnia rectoris et senatus academicici decreta, consultationes, et consilia quodam silentii sifario inuoluant, ac prodere prorsus nihil aut propalare conentur. Contra qui fecerunt, sine personarum respectu, exauktorati sunt. Bene, consulto, pie, ne quid detrimenti res capiat academiae publica, quae sine legum obseruantia et pietate nulla est. Perquam sollicite vero etiam, ut timor Domini, et vera virtus instilletur plurimis, omnia mature suffocanda sunt, inter doctores simul, atque inter discipulos, discordiae semina, quae res maximas quoque et florentissimum vniuersitatis statum interturbare ac miserrium in modum affligere solet. Illustres hinc etiam suisque meritis inclutos, orthodoxis autem de doctrina suspectos professores Ienensi academia nunquam admiserunt, vel erroribus cognitis tandem, ne pars sincera trahatur, confessim exulare iussierunt. Exempla in promtu sunt, iaceant vero, ne quam partem offendere videatnur, longa nocte sepulta. Etiam angelicam, eruditissimam, et omnibus vitiis exemptam incoleremus ciuitatem, nos homines tamen esse reminisci oportet, ac ingenui profiteri, a nobis humani nihil alienum fore. Generis humani calamitates, aerumnæ, pericula, curae, labores, et omnibus vbiique communes miseriae, vix ac ne vix quidem enumerari, nedum satis describi possunt. Saeua pestis cum anno CIO ID LXXVIII. Ienam infestaret, magna que hominum copia breui

XIII.

breui temporis spatio perirent: academia, vt incoluis extra mortis repentinae timorem seruaretur, tantisper Salfeldam translata, per integrum annum secure ac tranquille, gratia diuina, egit, dum formidabilis omnibus contagio cessare visa est. Ita plerique, timore Domini ac virtute confirmati, ad pristinam Musarum sedem reuerterunt, ac valde gauisi sunt, quod, sub protectione diuina prouidaque Numinis custodia, nullis pestilentiae telis expositi, ad salutem euaserint. c) Viderunt lenenses tunc, atque nos hodie videmus, pereuntibus aliis, singulari Numinis beneficj gratia, quibuscumque periculis, ad maiorem animorum voluptatem, conseruari. Quotus vero sapientum etiam quisque infinitam T. O. M. Dei iustitiam simul atque clementiam, vel, gratissimas inter poenas, summa, quibus suos seruat cumulatque, beneficia satis valet euehere laudibus. Hominum magis magisque in dies videmus ingrauescere peccata et omnis generis flagitia, exulare pietatem, iustitiam, amorem, omnesque virtutes: vt humanitatis vix quicquam in hominibus, nedum religionis cultusque diuini aliquam curam, superesse appareat: tacita vero summi iudicis vbiique subaudiatur communatio, pereundum esse omnibus malitia et iniquitate sua, quandoquidem suis carnalibus quique capti voluptatibus, sancti Spiritus correctionem atque vocem iucundissimam accipere nolint. E longinquò satis diu Germanis quoque in dñuersa euntibus, ac inuicem iniquissime obrectantibus, iustissima Numen diuinum ostendit iudicia sua quam indulgentissime: vt sibi tandem resipiscentes consulerent ipsis, ac meritas imminentesque auerterent poenas: quoad gratiae coelestis ac misericordiae diuinae, per Christi sanguinem, aliquis supereffet locus. Multa per omnes orbis partes inundationibus, procellis, terrae motibus, naufragiis, fame, peste, flammis, armisque hominum perierunt millia: ad incitas et in-

c) Pf. XCI.

signem

XV.

signem miseriam redacti sunt alii: et aliorum non numeranda est multitudo, qui, publicam et priuatam calamitatem sentientes, complicatis elatisue in coelum manibus, fero nimis conditionem suam deplorare debuerunt. Tristibus ac memorandis hominum, omnium ordinum, aetatum, sexus vtriusque, tot plagis, continuo addita Christi seruatoris nostri vox diuina: nolite vobis persuadere, o boni! vel illos, quorum sanguinem Pilatus sacrificiis immisit, vel illos magna turris collabentis mole obrutos, vobis deteriores, magisue peccatorum reos fuisse. Non fuerunt profecto, et, mihi credite, nisi ad meliorem frugem redieritis, omnes pari modo affligendi iam iam ad exitium properatis. Quod nobiscum aliis quoque omnibus dictum esto. Ad Ienenses ut redeamus, eorundemque publicas, pietate ac timore Domini pridem superatas, calamitates consideremus, pestilentia rursum vrgente, anno **ciclo** xxxvi. illustris academia, vt clementi mortis ac vitae summi arbitri protectione seruaretur, quoad miseria ciuitatis afflictae transeat, aliquantis per semet Kahlam ac Butstadium contulit, d) suamque conseruationem benefico Numini acceptam retulit. Tristissima erant ciuilis et funesti tricennalis belli tempora, quibus Germaniae omnes prouinciae, vt nunc, proh dolor! etiam miserrimum in modum affligebantur. Ienam a. **ciclo** xxxvii. palantes Musae vix reuerterunt, cum ciuitas, tot afflictionibus exagitata et contremiscens, Nonis Februarii, dominica Septuagesima, Goetzio duce, ab irrumptibus ac furiosis Caesareae maiestatis militibus diripereatur penitus, nec vlla humanitatis habita ratione, homines omnium ordinum, vel distissimi, ad incitas redigerentur. Academia vero, dicata dilectaque Deo, iam tum V. Id Ianuarii eiusdem anni Ratisbonae datas a Ferdinandō II. Imperatore securitatis plenissimae accepit literas,

vt

d) Vid. FRIDERICI LYCAE Europaeischer Helicon p. 419.

XVI.

ut a militis Caesarei et imperialis quibuscunque exactionibus, contributionibus, ac hospitio, semper libera et immunis esset, cum omnibus illi quodammodo subiectis. Imperatores etiam Caesarei, Iohannes Hasso-Braubacensis Landgrauius, et Goetzius comes, postridie in statione Ienensi, cum a furiosis militibus praedae iam factum esset satis, qui nec ordini, nec aetati, nec imbecillitati sexus, parcere voluerunt, academiam et omnes, qui ad eam pertinebant, liberalissime, literis publice datis, protegendos ac forti manu defendendos suscepérunt: *e)* vt, intra ipsius spoliatae ac vastatae vrbis moenia, communem et extremam calamitatēm vix sentire aut quidquam periclitari viderentur. Ita sane, quos Deus, fortis et omnipotens exercituum dux, vindicat, fouet, ac tuetur, hostium, vel maximus, furor perdere nequit. In mentem saepe mihi quaestioneis venit de iure belli gerendi, quod plane contra naturam omnem, ac generis humani atrocissima videtur esse pestis: vt homines humanitatem exuisse oporteat, qui adeo saeuire intuicem, obruiere ac perdere homines non erubescunt. Vim, fateor, vi repellere licet, imo necessarium est, si nos nostraque seruare ac tueri, aras focosque defendere, patriam ab hostium insultibus, iniuria, rapinis, vindicare, et publicam salutem fartam teatam habere cupimus. Si quis vero, non laceffitus, sola plus habendi, aut leuissimam quamque offenditionem vlciscendi cupiditate, ad saluberrimam tranquillitatēm turbandam, vicinos sibi populos armis persequi ac debellare non veretur: vt innocentissimi homines exuantur, diripiāntur, oppida, vrbes, agri vastentur, inopia, fame, summa calamitate et miseria tandem impleantur omnia: is profecto non hominis, nedum Christiani nomine dignus, quamuis irati Numinis formidandum habeatur flagellum, nefandi criminis reus, ipse in exitium ruit, neque iustissimam

e) Vid. IOH. SEBASTIANI MULLERI annales Saxonici p. 354.

XVII.

mam summi iudicis poenam effugere potest. Quoquo se res habeat modo, bella, varias ob caussas, plus saepe habendi cupiditate, ab antiquissimis temporibus gesta sunt, et hodie, ad regnorum ingens detrimentum, et longe maxima popularum, etiam hominum innocentissimorum, damna perniciemque, geruntur. Adeo fera hominum autem in orbe nunquam fuit natio, vt, Numinis aeterni et omnipotentis sensu cultuque necessario, et iustitiae, actionum quarumque moderatricis, amore, literarum et sapientiae non suspexerit studia, neque Musarum alumnos ornare quoquis modo studuerit: quae Martis ipsius iucundissimae sunt affeciae, suorumque tutorum, qui Musagerarum sibi pridem vindicarunt gloriam, res memorata dignas, laudes, atque merita, longae posteritatи commendare solent. Vtrinque hinc maxima commoda semper fuerunt: vt heroum perennis memoria celebraretur, et larga doctissimos quosque homines munera manerent. Diferte hoc laudat poeta: f)

Cura Deum fuerant olim regumque poetae,

Praemiaque antiqui magna tulere chori.

Sancta que maiestas, et erat venerabile nomen

Vatibus: et largae saepe dabantur opes.

Ouidio ipse, elegantissimo poetae, cum Tomis in exilio mortuus esset, barbara et inculta Getarum gens, quamvis gloriae cuiquam nihil, nisi armis exercitato, tribueret, ac plane a mansuetioribus Musis esset aliena, solennes non solum iuerunt exequias, verum etiam monumentum sepulcro magnificum imposuerunt.
g) Sic homines barbari politum ac peregrinum, vel ob diuinam poesin, quam ipsi non capiebant, viuum et mortuum magni

f) OVIDIUS artis amatoriae l. 3.

g) Comment. de virili aetate Lat. linguae P. 1. c. 3. §. 38. p. 258. seq.

XVIII.

magni aestimarunt, suamque erga liberaliores Musas benevolentiam testari voluerunt. Apud veteres Germanos atque Gallos quanta fuerit sacerdotum ac druidarum in bello et iudiciis auctoritas, post TACITVM b) CAESAREMque i) multi memoriae prodiderunt. Nec hodie quisquam heroum fortissimorum, vel ipso flagrante bello, manuetas, inermes, piis atque Deo deuotas, facile aggreditur Musas. De Graecis Romanisque res vulgo notissima. Philippus, Amyntae filius, Macedoniae rex fortissimus, cuius arma et virtutem tota Graecia pertimescebat, cum bellis per omnem vitam esset implicitus, a liberalioribus Musis nunquam fuit alienus, et viros eruditissimos beneficiis cumulare studuit, quos inter Aristotelem tanto profectus est amore, ut sua manu ad eum scriberet, natum sibi filium esse, quod Deo referat acceptum, illis temporibus, ut, erudiendum a tanto philosopho, sperare possit. k) Alexander, Magnus domitor orbis, mirum in modum Iliade Homeri delectatus est: quod elegantissimum poemam semper, vel inter arma, circumtulit, rei militaris consuevit appellare viaticum, legitque diligenter, secum, quoties cubitum iuit, cum gladio posuit, ac unum velut longe maximum thesaurum capsula pretiosissima custodiendum esse indicauit. l) Rex ille, qui fortunam aequavit virtute, per quam sollicita parentum cura, bene doctus ab Aristotele, in castris etiam multos rerum suarum scriptores ubique secum habere dignatus est: atque in Sigaeo cum aliquando ad Achillis tumulum adstitisset, o fortunate adolescens! dixit, qui virtutis tuae

b) German. cap. 7.

i) De bello Gallico lib. 6. cap. 13.

k) Vid. A. GELLIVS noct. Attic. lib. 9. cap. 3.

l) PLINIVS hist. natur. I. 7. c. 29. PLUTARCHVS Alexandri vita.

XIX.

tuae praeconem Homerum inuenisti. *m)* Cum Thebas caperet, Pindari vatis familiae ac penatibus parcere iussit. *n)* Aristotelis philosophi et praceptoris sui patriam condidit, *o)* atque, vt animalium historiam exactius scriberet, multa ei hominum millia parere voluit. Xenocrati philosopho aliquot talenta per legatos misit: qui frugalitate sua professus est non indigere pecunia. Diogenem Cynicum etiam inuisere non deditagnatus est, ac frustra illi sua munera promisit. *p)* Syracusis expugnatis, Marcellus, belli dux fortissimus, senferat quidem, Archimedis machinationibus urbem diu multumque seruatam, victoriamque ipsi prohibitam fuisse: hominis tamen prudentia valde delectatus edixit publice, vt eius capit parceretur: quem cum miles forte, formis suis in puluere descriptis intentum, enecasset imprudens: aequo caedem non potuit ferre animo, plus detrimenti ponens in Archimedis iactura, quam gloriae in Syracusarum acquisitione: mortuum ipse curavit sepeliendum, et hoc egit prouidentius, vt defuncti nomen atque memoria propinquis etiam inquisitis honori ac praesidio esset. *q)* Scipio Africanus senior, ille vicitribus armis inclutus imperator, Quintum Ennium poetam secum habere semper voluit, ac omnibus cumulare beneficiis, adeo quidem vt mortuum quoque in monumento suo condi, ac statuam eius sepulcro suo imponi iussiferit. *r)* Pompeius Magnus,

m) CICERO orat. pro Archia c. 10. ad diuersos 1. 5. epift. 12. n. 24.
PLVTARCHVS Alexandri vita.

n) PLINIUS 1. c. *o)* Ibidem.

p) VAL. MAX. lib. 4. c. 3. exter. n. 3. et. 4.

q) LIVIVS l. 25. c. 31. PLVTARCHVS vita Marcelli. VAL. MAX. lib. 8. c. 7. extern. n. 7. CICERO de finibus honor. et mal. 1. 5. c. 19. init. in Verrem lib. 4. cap. 58.

r) CICERO orat. pro Archia poeta c. 9. LIVIVS l. 38. c. 56. OVIDIVS

Magnus, de cuius aeternis in elegantiores literas meritis, alio satis dictum est tempore et loco, *s*) Theophanem Mitylenaeum, scriptorem rerum suarum, in concione militum Romana ciuitate donauit: omnesque sub eius imperio viri fortes, etiam rustici, militantes, gloriae quadam dulcedine commoti, eiusdem laudis quasi participes, illud magno clamore approbauerunt. *t*) Posidonii philosophi cum intraret domum, fores vetuit more solito ab lectore percuti, ac iannae viri docti fasces lectorios ille submisit imperator, cui semet oriens occidensque submisit. *u*) Caesar Octavianus Augustus, qui communis litteratorum omnium fautor beneficus atque summus patronus erat, Alexandrinis, bello iam deuictis, semet professus est tribus de caussis pepercisse, ob Alexandri memoriam, vrbis pulchritudinem, et Arrii philosophi amorem. *x*) Neque adeo mirandum, homines etiam barbaros, cum satis iam vbiique literarum gloria perulgata esset, quam lubentissime, non vni dicam homini, sed integris doctissimorum societatibus, atque, summorum principum indulitu, priuilegiis et immunitatibus suis efflorescentibus academiis, inter arma, belloque flagrante, pepercisse. Ienenses funesto tricennali bello durissima quaeruae, nunc a Caesareo, nunc a Suedico milite, saepius experti sunt: academia vero illorum, sub forti ac insuperabili Numinis protectione, semper incolmis et salua perstigit: imo, inter ipsas populi afflictissimi aerumnas, aucta continuo, et principum liberalitate mirum in modum dotata fuit. Fundatoris eiusque successorum serenissimorum incomparabilis aeternum laudatur munis.

artis amator. I. 3. c. 409. PLINIVS histor. natur. I. 7. c. 30. VAL.
MAXIMVS I. 8. c. 15. SOLINV S c. 7.

s) Comment. de virili aetate Lat. linguae part. I. c. 2 §. 9. p. 102. seqq.

t) CICERO orat. pro Archia c. 10. Confer. STRABO geogr. I. 13.

u) STRABO lib. II. *x*) PLVTARCHVS Antonii vita.

XXI.

munificentia, vt accessiones aliae super aliis felicissimam sapientiae hanc officinam in dies magis atque magis ornare vide-rentur. Seculo ineunte superiori MARCVS GERSTEN-BERGERVS, iuris doctor et cancellarius Vinariensis, ad duodecim alumnorum sustentationem, annua florenorum quatuor millia legauit. Anno CICIC CXVII. Serenissima Princeps DOROTHEA MARIA, Anhaltina, IOHANNIS Saxo-Vinariensis beati ducis vidua, ex opibus propriis, academie, vt magis floreret, florenorum viginti millia testamenti tabulis legata reliquit. Ad viduas et orphanos professorum alendos, Saxoniae duces IOHANNES CASIMIRVS tria, et IOHANNES ERNESTVS tria florenorum millia suppeditarunt. Anno CICIC XXX. coenobii Quedlenburgensis praefecta, sive Abbatisa, DOROTHEA SOPHIA, Saxoniae duci FRIDERICI GVILIELMI filia, vt professorum quorumque augeret salario, annua florenorum quatuor millia donauit: quibus et Remdae dynastiam cum omnibus pertinentiis atque iuribus usurpandam Saxo-Altenburgenses et Vinarienses serenissimi duces liberalissime addiderunt. Sed beneficia, quibus Principes ac Maecenates munificentissime Salanam academiam cumularunt semper atque ornarunt, omnia enumerare, longum est: mentio quorundam solummodo facienda, vt, tristissimo etiam belli tempore, vel inter arma, suos Musagetas habuisse, et magis, ad florem perpetuum, succreuisse, constaret. Imo, testibus quoque annalibus Saxoniae, necdum finito bello, illo quidem semper deplorando (nam et proelium ad Susmarshusium Nonis Maii commissum, et Pra-
ga a. d. xvi. Kalend. Iulii a Suedis expugnata, et passim alibi debellatum est, donec pax tandem prid. Id. Octobris Monasterii et Osnabrugae sanciretur) exultantes ac laetae Ienenses Musae a. d. xiv. Kal. Aprilis, Iudica dominica et sequentibus diebus

XXII.

diebus **circa** c^{irca} XLVIII. festum seculare primum auspicato et feliciter celebrare coeperunt. Iudicate, auditores, quanta seculo sequente, nunc etiam exacto, pacis temporibus exoptatissimis, incrementa et ornamenta habuerint. Statum praesentem iam multis partibus plures descripsérunt, et omnia satis accurate, nec minus vere, quam luculenter, memoriae prodiderunt: quae nos quidem, ad summam fortunatarum iuxta Salam Musarum laudem et gloriam, non satis admirari, nedum praedicare sufficienter possumus. Habuerunt Saxoniae duces indulgentissimos atque beneficos Musagetas, Vinarientes et Isenacenses, Gothanos, Coburgenses, Meinungenses, Salfeldenses etc. quorum heroica facta, et insignem, qua simul omnes Musas liberaliores amplectuntur, gratiam merito iam summis in coelum euehunt laudibus. Habuerunt Maecenates, proceres, atque curatores, quorum prouidentia, commendatione et benevolentia, succrescere haud difficulter, et maximopere laetari potuerunt. Habuerunt inde a fundatione ipsa, et habent, in hunc usque diem, quos impense profecto gratulantur fibi, doctores omnium ordinum excellentissimos et longe per omnes Europae regiones celeberrimos, quorum nomina et nos haud immerito veneramur, atque tot elogia esse putamus, quibus sufficere oratio mea omnium minime videtur. Habuerunt, et habent etiamnum, generosae nobilitatis ac studiosae iuuentutis eam frequentiam, quam professores in aliis academiis usquam vix fibi promittere possunt. Habuerunt in academia fortunata et florentissima ab anno **circa** c^{irca} LXXII. disquirentium academiam. Habent, ut omnium scientiarum, elegantissimas quoque linguarum vernaculae Germanicae, et Latinae, nimis, proh dolor! iam aliis in locis neglectae, societates: quae ornamenta illis non vulgaria, cum omnibus commodis, proficiendi

XXIII.

ficiendi facillima ratione, ac necessario masculae, ut sapientiam inuoluit, eloquentiae studio suppeditare videntur. Habent per orbem vniuersum volantem eruditionis omnigenae famam, bibliothecas instructissimas, obseruatorium, hortum medicum, amplissimas exercitationum quarumque scholas, et quicquid lectissimam scientiarum artiumque bonarum omnium officiam quocunque modo nobilitare valet: ut iure optimo iam, festo seculari altero, ad communem orbis literati voluptatem, ludos instituant triumphales, maximam publice testentur suam laetitiam, atque rerum quod quis iucundissimarum votis omnibus exoptare potest, suo sinu gaudentes fausta que inuicem sibi clamantes comprehendant.

Hanc felicitatem, et candidissimum, quem hodie, superatis duobus seculis, celebramus, ducentesimum primum natalem Vobis, Academiae ad Salam iubilantis Magnifici Rectores atque Statores, omnium ordinum Professores excellentissimi, florentissima quoque studiosae iuuentutis corona, et quotquot e literatorum numero tanta felicitatis et gaudiorum communium participes esse cupitis, ex animo iterum iterumque gratulamur. Numinis aeterni ut infinita beneficia quotidie et omnibus horis cumulentur, hoc etiam vel in primis eius gratiae incomparabili referimus acceptum, quod, pulsa iam pridem insolenti barbarie, instauratas, cum ipsa religione puriori, bonas artes et scientias diuinitus concederit orbi, earundemque in scholis et academiis facilis acquirendarum vberrimam rationem bonis omnibus suppeditarit. Vestra cum aliarum academiarum haec sunt gaudia commodaque non exigua, quod, Deo dante, ac principum Musagetarum singulari benevolentia, vberrimis immunitatis et priuilegiis laetari potestis, atque adeo quibuslibet oneribus, quae aliis in rep. vel inuitis incumbunt, non minus belli,

quana

XXIV.

quam pacis tempore, penitus exempti ac liberi, honestis tantum studiis intenti, otio liberali et iucundissimo, nec sine quadam insigni voluptate animi, quam auspicatissime res vestras agere, viribusque coniunctis facilius et commodius, cum salute publica, liberalium quarumque artium et elegantioris literaturae incrementa promouere consueuistis. Haud immerito hinc Summo Numini, felicitatis vnioco statori et seruatori, iam solenni ac seculari festo, maximas pro beneficiis omnibus, integris duabus seculis, etiam quotidie horisque singulis, in immensum accumulatis, agere gratias instituistis: vt ora simul omnium in iubila gaudiaque resoluta videantur. Nos autem, gaudiorum eorundem participes, idemque iubilaeum inter bona verba votaque calidissima vobiscum celebrantes, nobismet ipsis, procul, ac si coram cerneremus, accurate omnia contemplari videmur, ac nostris quasi perlustrare oculis, quae maximam hilaritatem produnt. E longinquo nobis persuademus, quasque simul apparere delicias et supplications vestras; inter buccinas, et nabilia, et tubas, concentum plane diuinum auidas recreare aures nostras; animorum nos attentione pia audius excipere ac intelligere satis castigatas ad eloquentiae et sapientiae normam orationes; poetarum dulcia carminibus variis certamina exaudiri; omnium applausus, omnium congratulationes, ferias omnium et ex animis profectas acclamationes, omnium preces ardentissimas sensibus clare satis percipere, ac votis communibus obsignare nostris. Hic profecto festorum secularium scopus est, vt Deo T.O.M. maximae pro beneficiis tempore longo continuis et innumerabilibus gratiae agantur: benefici Numinis summa clementia praesidiumque ingens concionibus publicis laudentur: Principum indulgentissimorum liberalitas ac virtutes, vt decet, commendentur: illorum quoque magnatum atque procerum, quorum saluberrimis principes plerumque

que vtuntur consiliis, in literas et literatos merita efferantur: virum quoque doctissimorum pieras atque constans, in propaganda veritatis et sapientiae doctrina, studium et ratio simul, ac pristini temporis ignorantia grossa et barbaries, cuius intolerabili onere saniores nunc liberati sunt, omnibus ante oculos ponantur. O boni atque dilecti Deo! merito iam omni superata barbarie, post victoriam, quam reportatis ab ignavia, pulcherrimam iustumque, ludos potestis edere triumphales, ac fausta vobis promittere omnia. Evidentissimum habetis gratiae ac misericordiae diuinae argumentum: vt nos quoque, bonis commodisque vestris excitati, eorumdemque gaudiorum participes, non possimus non felicia laetaque ominari et appreccari vobis, quorum merita amplissima semper suspeximus, nominaque celeberrima, pro ea, quae inter nos intercessit, amicitia, et amoris mutui necessitudine, venerati sumus. Haec autem nostrorum votorum summa est, vt pridem confirmata Salanae academie felicitas et gloria subsistat pluribus seculis atque perennet. Fortunam hanc ipsi nobis praestare debemus: atque vtinam quietis temporibus eandem magis aperte inuicem gratulari, ac literis, sine quibus viuere mors est, certare, vt literatos decet, i. e. amicissime possimus.

Ad vos ergo nunc mea se conuertit oratio, Sere-nissimi Principes et Saxoniae Duces, quotquot, in hunc usque diem, florentissimam Ienensium Academiam, incomparabilem ac nobilissimam Musis sedem, liberalitate ac munificentia vestra conseruare voluistis. Musagetas Vos vestramque virtutem omnes vbique, et longa posteritate, qui literis bene cupiunt, summis euenient laudibus, et vestram eruditio-nis omnigenae splendidam officinam, sub indulgentissima Principum optimorum protectione, felicem praedicabunt. Agnoscimus et laudamus vna cum ciuibus vobis subiectissimis,

D

omni-

XXVI.

omnibus inferendam annalibus, vestram in Salanas Musas benevolentiam, virtutem ac prouidentiam: qui in ipso ferali et atroci bello, quo, proh dolor! iam in pluribus Germaniae provinciis, incertum praesidii an exitii ferendi nomine, irrumpentes copiae, rapinis, caedibus, incendiis, terroribus et comminationibus, impedimentis et intolerabili exactione, omnes nocendi vires explicare videntur, pacis quam maxime studiosi, mitigare hostes, et calamitatem quamcunque imminentem, iuxta Deum vobis propitium, auertere singulari prudentia consueuistis. Deus Vos seruet quam clementissime, vestraque fortunet consilia, vt successus inde felicissimos semper ac diutissime vobis gratulari possitis. Pergite, vt facitis, ad communem patriae salutem, viribus coniunctis, vestram seruare, tueri, augere Academiam, qua maiores etiam vestri, memoriae beatissimae, profiteri non dubitarunt, *νειρηγίαν* in terris suis melius praestantiusque non habere: vt, saluis Principibus indulgentissimis, salui sint omnes docentes atque discentes in florentissimo seminario: vnde magna copia sumendi sint viri, quibus ad maiora commoda et patriae salutem perennem, semper munera publicorum praecipuas partes mandare possitis.

Omnipotens atque misericors Deus, sapientiae, felicitatis et omnis boni fons inexhauste, quam deuotissimas tibi, vt debemus, maximasque agimus gratias, quod non solum hanc Rintelensem nostram, verum etiam Lenensem florentissimam academiam in hunc usque diem clementissime conseruasti. Serua in posterum quoque, tuere, auge, et orna utramque. Serua Principes literarum ac literatorum amantissimos: vt, singulari tua gratia per omhem, quae iam penitus est oppressa et miserabiliter afflita, Germaniam pace restituta, continuo laetari et optime de patria mereri queant. Serua iustos et aequos solidioris doctrinae arbitros, statores, et Maecenates,

vt,

XXVII.

yt, pro meritis, eruditissimi quique omnium ordinum viri
iuuentur, neque desint academiis olim, qui salutem publicam
quouis modo promouere possunt ac lubentissime volunt.
Serua docentes atque discentes vera pietate, sapientia, virtu-
tis vt literarum studio ac filiali timore et amore tui: vt artes
bonae facilius vbiique ac felicius, ad diuinam nominis tui glo-
riam, patriae salutem, atque plurium commoda, perdiscantur.
Inprimis, o Deus! pro sapientia et sanctitate tua, fac hodie vt
Academia Salana, cuius nobiscum vna voluptas, auspicato ac
felicissime tertium a fundatione ingrediatur seculum, crescat,
vigeat, floreatque semper: fortissime nobiscum illam tuere,
fortuna, et ab omnibus doctrinae, pietatis, et elegantiorum
literarum hostibus insultibusque barbarorum securam, inte-
meratam et inconcussam praesta: vt posthac etiam semper
in ea omnes eruditionis, quae cum pietate ac timore Domini
coniuncta, solidioris aeternare famam, atque studio indefesso
merita in dies meritis cumulare nunquam desinant.

*Plandite, Castalides: schola vobis cara Ienensis
Iubilat, exsultat, ducentis perficit annis,
Atque fauente melos gratum iam Numine cantat.
Confestim votis flagrantibus addite vota,
Felix vt posthac gaudens florensque perennet,
Numinis omnipotentis grandia munera laudet,
Tempora seniata optatis laetissima semper,
Festaque multoties ludis seclaria pandat.*

DISCHIETEA MOCZEWSKICIA

ADVIS

卷之三

Yc. 486

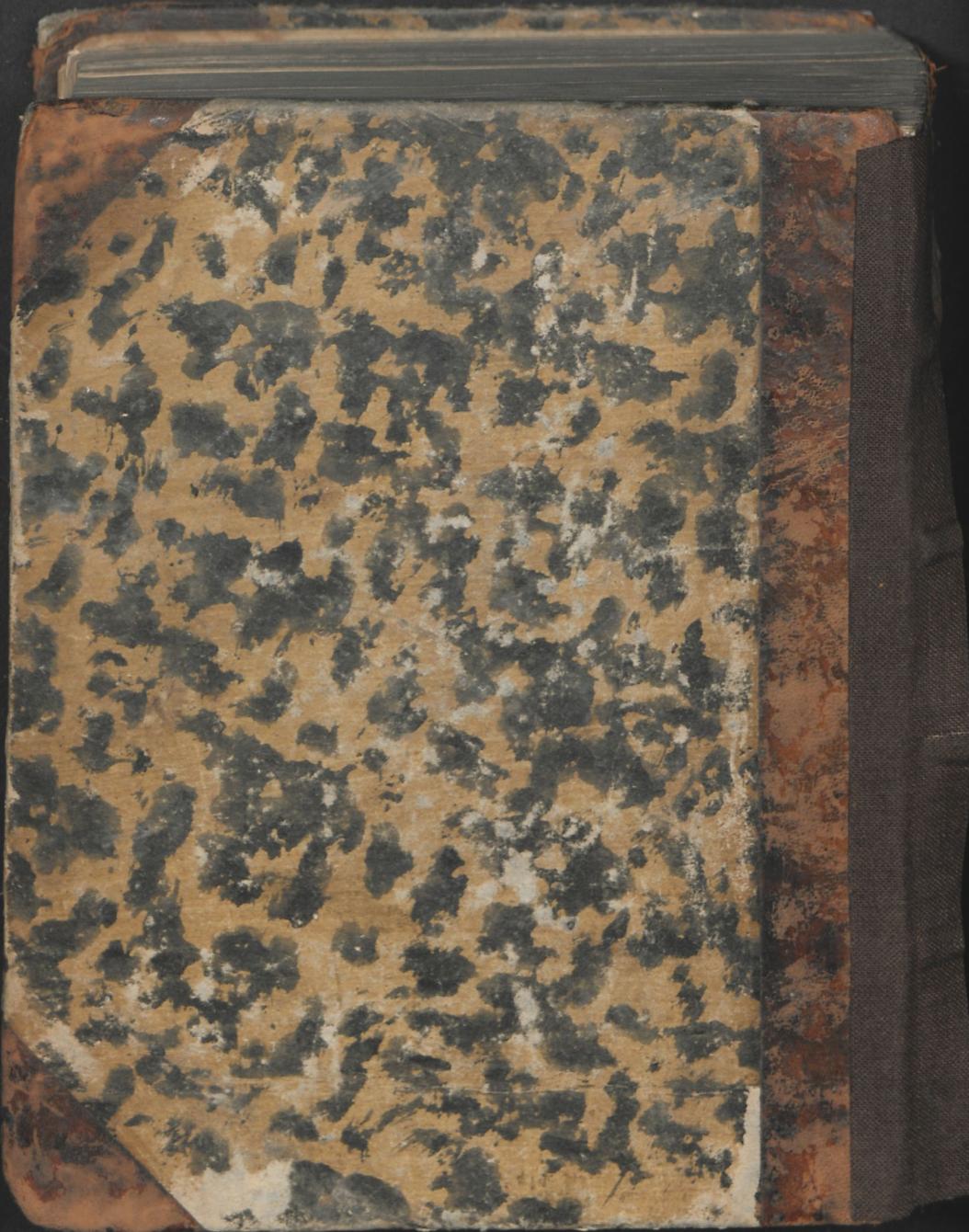
ULB Halle
001 976 869

3

5b

M. L 02.02.01,

14

SOLENNITER AC PVBLICE
LV DOS
FESTO SECVLARI
ALTERO
TRIVMPHALES
ACADEMIAE AD SALAM
IENENSI
AD VISVRGIM RINTELIENSIS
IV. NONAR. FEBRVARII
CICIO CCLVIII.
GRATVLATVR
INTERPRETE
IOHANNE NICOLAO FVNCCIO
MARBURGENSI.

RINTELI
STANNO Ioh. GODOFR. ENAX ACADEMIAE A TYPIS.